

ਯੂਸੁਫ਼ ਕਨਾਨ ਦੇਸ ਵਿਚ

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਆਇ 37 ਤੋਂ 50 ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਉਤਪਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਪੋਟੀਫ਼ਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਾਉਨ ਦਾ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹਾਕਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੌਮ ਵਿਚ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੇਸ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਤਾਪੁਰਖਾਂ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਨਾਲੋਂ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚਲੇ ਸੁਫਨੇ (37:1-11)

‘ਯਾਕੂਬ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੁਸਾਫਰੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਕਨਾਨ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਸਿਆ। ਏਹ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਕੁਲਪੱਤ੍ਰੀ ਹੈ।^੧ ਜਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਸਤਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਦਾ ਸੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਜ਼ਤ ਚਾਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਲਹਾਰ ਅਰ ਜ਼ਿਲਪਾਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।^੨ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੇਹ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਬਿਰਥ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਚੇਲਾ ਬਣਾਇਆ।^੩ ਉਪਰੰਤ ਜਾਂ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸੱਕਦੇ ਸਨ।^੪ ਫੇਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਏਹ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੈਰ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ।^੫ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੁਫਨਾ ਮੈਂ ਡਿੱਠਾ ਸੁਣੇ।^੬ ਵੇਖੋ ਅਸੀਂ ਖੇਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਾਂ ਅਰ ਵੇਖੋ ਮੇਰੀ ਭਰੀ ਉੱਠ ਖੜੀ ਹੋਈ ਅਰ ਵੇਖੋ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਆਕੇ ਮੇਰੀ ਭਰੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ।^੭ ਫੇਰ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਕੀ ਤੂੰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰੇਂਗਾ? ਤਾਂ ਉਹ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਅਰ ਉਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਵੈਰ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਏ।^੮ ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਅਰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਡਿੱਠਾ ਅਰ ਵੇਖੋ ਸੂਰਜ ਅਰ ਚੰਦ ਅਰ ਗਿਆਰਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ।^੯ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਘੁਰਕਿਆ ਅਰ

ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਏਹ ਕੀ ਸੁਫਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਤੈਂ ਵੇਖਿਆ? ਕੀ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਮੈਂ ਅਰ ਤੇਰੀ ਮਾਤਾ ਅਰ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਆਕੇ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਧਰਤੀ ਤੀਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕਾਂਗਾ? "ਤਾਂ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਆਈ ਪਰ ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਏਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਿਆ।

ਆਇਤ 1. ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੰਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿ **ਯਾਰੂਬ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੁਸਾਫਰੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਸਿਆ**, ਜੋ ਕਨਾਨ ਦੇ ਦੇਸ ਸੀ। "ਰਹਿਣ" (רָחַץ, ਯਸ਼ਬ) ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥ "ਵੱਸਣਾ" ਹੈ (ਵੇਖੋ NRSV); ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਡੇਰਾ ਲਾਉਣਾ" (גָּר, ਗੁਰ) ਜਾਂ "ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ" ਹੈ (ਵੇਖੋ NRSV)। ਇਹ ਲਿਖਤ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਯਾਰੂਬ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਵੱਸ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ (12:1, 5; 13:14, 15; 15:7, 18; 17:8; 24:7; 26:2-4; 28:4, 13-15; 31:3, 13; 35:12)। ਏਸਾਓ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਨੈਕਰਾਂ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ "ਸ਼ੇਈਰ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਦੇਸ" ਵਿਚ ਵੱਸ ਗਏ, ਜੋ ਅਦੋਮ ਹੈ (36:6-8)।

ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਆਖਰੀ ਭਾਗ (ਅਧਿਆਇ 37-50) ਕਨਾਨ ਦੇਸ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ, ਯਾਰੂਬ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਵੱਸ ਗਿਆ ਸੀ (37:1)। ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ, ਪੁਰਖੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਕਨਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦਫਨਾਇਆ ਗਿਆ (50:12, 13)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਵੇ (50:24-26)।

ਆਇਤ 2. ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਖਰੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਏਹ ਯਾਰੂਬ ਦੀ ਕੁਲਪੱਤੀ** [גִּלְתָּיִם, ਟੇਲੇਡੇਥ/ਰੈ]। ਇਹ ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਟੇਲੇਡੇਥ ਭਾਗ ਹੈ (2:4; 5:1; 6:9; 10:1; 11:10, 27; 25:12, 19; 36:1; 37:2)। ਜਦਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਸਾਵਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰਵਜ ਕਥਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਥੇ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ: ਇਹ "ਯਾਰੂਬ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ **ਯੂਸੁਫ਼** ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਯਾਰੂਬ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਤਾਮਾਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਯਹੂਦਾਹ, ਰਊਬੇਨ, ਸ਼ਿਮਓਨ, ਬਿਨਯਾਮੀਨ, ਅਤੇ ਯਾਰੂਬ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਅਧਿਆਇ 38)। ਫਿਰ, ਅਧਿਆਇ 46 ਤੋਂ 49 ਵਿਚ ਯਾਰੂਬ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ, ਉਤਪਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਯੂਸੁਫ਼ ਵਿਚ ਹੈ, ਜੋ ਲਾਡਲੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਗੁਲਾਮ ਬਣਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਕੈਦੀ, ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ' (ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹਾਕਮ) (41:37-45)।

ਖਾਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ, ਯੂਸੁਫ਼ **ਸਤਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ** ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਰਾਖੇਲ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਰਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਾਰਾਂ

ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਸਨ (30:22-24)। ਕਨਾਨ ਵਿਚ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਜ਼ਤ ਚਾਰਦਾ ਸੀ [ਲੇਆਹ ਦੇ ਛੇ ਪੁੱਤਰਾਂ] ਦੇ ਨਾਲ ਜਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਸਤਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ, ਬਿਲਹਾਹ ਅਰ ਜ਼ਿਲਪਾਹ (ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੂਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ) ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ, ਯੂਸੁਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ “ਬੁਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਸੱਚ ਸਨ ਕਿ ਨਹੀਂ। “ਰਿਪੋਰਟ” ਦੇ ਲਈ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (רָשָׁע, *ਡਿਬਹਾਰ*) ਦਾ ਅਰਥ ਅਕਸਰ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਵ ਵਿਚ ਇੱਕ “ਕਹਾਣੀ” ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਫੁਸਫੁਸਾਉਣਾ” (ਸ਼ਿਰਮਿਯਾਹ 20:10) ਅਤੇ “ਨਿੰਦਿਆ” (ਜ਼ਬੂਰ 31:13; ਕਹਾਉਤਾਂ 10:18)। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ “ਬੁਰੀਆਂ” ਜਾਂ “ਬੁਰਾਈ” (רָ, *ਰਾ*)² ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਗਿਣਤੀ 14:37 ਵਿਚ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ, ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਹੋਵੇ (ਵੇਖੋ ਕਹਾਉਤਾਂ 25:10; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 36:3)।³ ਕੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਇਹੋ ਕੰਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜਸੂਸੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸੇ? ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ (34:18-31), ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ “ਇੱਕ ਬੁਰੀ ਰਿਪੋਰਟ” ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 3. ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੋਹ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਖਿਰਕਾਰ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪਤਨੀ, ਰਾਖੇਲ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ। ਇਹ ਕਥਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਰਾਨ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਜਨਮ (30:22-24) ਅਤੇ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ (35:16-18)। ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਿਛਲਾ ਪੁੱਤਰ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਪਰ ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਰਾਖੇਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੁੱਖ ਭਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਲਈ, ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਚੇਲਾ [מִצְרַיִם אֲדָמָה, *ਕੈਥੇਨਥ ਪਾਸਿਮ*] ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਹਿਸ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਬਰਾਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਦੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਚੋਗੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। NASB ਅਤੇ NJPSV ਉਸ ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ LXX ਦੁਆਰਾ, ਲਗਭਗ 250 ਈ.ਪੂ. ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਦਾਊਦ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਚੋਗੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (2 ਸਮੂਏਲ 13:18, 19)। ਪਰ, NIV ਇਸ ਨੂੰ “ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਜਾਵਟੀ ਚੋਗੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼

ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ," NRSV ਅਨੁਵਾਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਝਾਲਰਾਂ ਵਾਲਾ ਚੋਲਾ" (ਵੇਖੋ NEB)। ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਸੂਫ਼ ਦੇ ਕੁੜਤੇ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰੰਗ ਜਾਂ ਨਮੂਨਾ ਹੋਵੇ,⁴ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪਿਆਰਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤ 4. ਯਾਕੂਬ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪਲਿਆ-ਪੋਸਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੁੜਵਾ ਭਰਾ, ਏਸਾਓ, ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਕਿੰਨੇ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਪਲਿਆ-ਪੋਸਿਆ ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਰਾਖੇਲ ਅਤੇ ਲੇਆਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਈਰਖਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਗੁਣ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸਦੀਆਂ ਸੁਰੇਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਯੂਸੂਫ਼ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੋਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਵੱਧ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੇ ਯੂਸੂਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੰਦਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅਸ਼ਾਂਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਕੀ ਪੁੱਤਰ ਯੂਸੂਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸੱਕਦੇ ਸਨ। "ਸ਼ਾਂਤੀ" *שָׁלוֹם* (*ਸ਼ਾਲੋਮ*) ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ "ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ" ਹੈ।

ਆਇਤ 5. ਜਦੋਂ ਯੂਸੂਫ਼ ਨੇ ਏਹ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੋੜ ਆਇਆ। ਉਤਪਤ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪਹਿਲਾ ਸੁਫਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ 20:3-7; 28:12-15; 31:11-13, 24)।

ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਸੂਫ਼ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਲਿਖਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਉਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਘਮੰਡੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਧਾਰਣ ਉਤਸਾਹ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਸੁਫਨਾ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੈਰ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ। "ਹੋਰ" ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀ ਕਿਰਿਆ *אָהַב* (*ਯਾਸਾਪ*) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ "ਜੋੜਣਾ" ਹੈ।

ਆਇਤ 6. ਯੂਸੂਫ਼ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੁਫਨਾ ਮੈਂ ਡਿੱਠਾ ਸੁਣੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 7. ਫਿਰ ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਵੇਖੋ ਅਸੀਂ ਖੇਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਾਂ ਅਰ ਵੇਖੋ ਮੇਰੀ ਭਰੀ ਉੱਠ ਖੜੀ ਹੋਈ ਅਰ ਵੇਖੋ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਆਕੇ ਮੇਰੀ ਭਰੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਪ ਆਪਣੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਯੂਸੁਫ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੁੱਕਣਾ ਸੀ (42:6; 43:26, 28; 44:14; 50:18)। ਪਰ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 8. ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, **ਕੀ ਤੂੰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰੇਂਗਾ?** ਲਿਖਤ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, **ਓਹ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਅਰ ਉਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਵੈਰ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਏ** (ਵੇਖੋ 37:5)।

ਆਇਤ 9. ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਦੋ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਅਧਿਆਇ 40; 41)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ: “ਸੁਫਨਾ ਦੋਹਰੀ ਵਾਰ ਏਸ ਲਈ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ... ਭਈ ਇਹ ਗੱਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਪੱਕੀ ਹੈ ਅਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਏਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ” (41:32)।

ਸੁਫਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਡਿੱਠਾ ਅਰ ਵੇਖੇ ਸੂਰਜ ਅਰ ਚੰਦ ਅਰ ਗਿਆਰਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ**। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਖਗੋਲਿਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। “ਸੂਰਜ” ਅਤੇ “ਚੰਦ” ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ, ਜਦਕਿ “ਗਿਆਰਾਂ ਤਾਰੇ” ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ (ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ) ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 10. ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਘੁਰਕਿਆ ਅਰ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਏਹ ਕੀ ਸੁਫਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਤੈਂ ਵੇਖਿਆ? ਕੀ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਮੈਂ ਅਰ ਤੇਰੀ ਮਾਤਾ ਅਰ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਆਕੇ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਧਰਤੀ ਤੀਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕਾਂਗਾ?

ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਖੇਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ (35:19), ਇਸ ਲਈ ਯੂਸੁਫ ਦੀ “ਮਾਂ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖੇਲ ਦੀ ਦਾਸੀ ਬਿਲਹਾਹ ਨੂੰ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਯੂਸੁਫ (ਅਤੇ ਬਿਨਯਾਮੀਨ) ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਆਹ, ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਤਨੀ, ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਤੋਂ ਖੁਣਸ ਆਈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਏਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 2:19, 51)।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਲ (37:12-17)

¹²ਫੇਰ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਮ ਨੂੰ ਗਏ। ¹³ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਕੀ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਸ਼ਕਮ ਵਿੱਚ ਭੇਡਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਰਦੇ ਹਨ? ਜਾਹ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਘੱਲਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ¹⁴ਓਸ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਜਾਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਰ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਦੀ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਖ਼ਬਰ ਦਿਹ ਸੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਹਬਰੇਨ ਦੇ ਦੂਣ ਤੋਂ ਘੱਲਿਆ ਅਰ ਉਹ ਸ਼ਕਮ ਨੂੰ ਆਇਆ। ¹⁵ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਉਹ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਰ ਵੇਖੇ ਉਹ ਰੜ ਵਿਚ ਭੁੱਲਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਸੇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਏਹ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਕੀ ਭਾਲਦਾ ਹੈ? ¹⁶ਤਾਂ ਉਸ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਜੇ ਓਹ ਕਿੱਥੇ ਚਾਰਦੇ ਹਨ। ¹⁷ਫੇਰ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਓਹ ਐਥੋਂ ਤੁਰ ਗਏ ਕਿਉਂਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਥਾਨ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ ਸੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲ ਪਿਆ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਲੱਭਾ।

ਆਇਤਾਂ 12, 13. ਇਹ ਭਾਗ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਮ ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। (1) ਯਾਕੂਬ ਨੇ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ “ਕਿੰਨਾ ਵੈਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ” ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸੱਕਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਜਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਉਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ (37:4)? (2) ਭਰਾ ਹਬਰੇਨ ਤੋਂ ਸ਼ਕਮ (ਪੰਜਾਹ ਮੀਲ) ਦੂਰ ਆਪਣੇ ਝੁੰਡਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿਉਂ ਗਏ ਸਨ? (3) ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੀ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਉੱਥੇ ਇਕੱਲੇ ਸਫਰ ਕਰਨਾ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। (1) ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। (2) ਸਰਦੀਆਂ ਦਾ ਵਰਖਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਚਰਵਾਰੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਚਰਾਂਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਭਰਪੂਰ ਹਰਿਆਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਰਾਂਦਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਢੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਚਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ,

ਚਰਵਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਦੇਸ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹਰਿਆਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।⁵ ਹਬਰੇਨ, ਕਨਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਰਧ-ਸ਼ੀਸਕ ਖੇਤਰ ਸੀ (ਸਲਾਨਾ 10 ਤੋਂ 20 ਇੰਚ ਬਾਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸੀ)। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯਾਰੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਵਧੀਆ ਚਰਾਂਦਾਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਰਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ਕਮ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਟੁਕੜੇ ਖਰੀਦੇ ਸਨ (33:18, 19)। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਸ਼ਕਮ ਵਿਚ ਭੇਡਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਭਰਾ ਚੈਦਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਦੋਥਾਨ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ (37:17) ਜਿੱਥੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਗਿਆ। (3) ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਯਾਰੂਬ ਨੇ ਸਾਇਦ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹਿਚਾਣੇਗਾ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, **ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ** (ਵੇਖੋ 24:58)। ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, NASB ਉਸੇ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (אני, *ਹਿਨਨਈ*) "ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ (22:1, 7, 11; 27:1, 18; 31:11; 46:2)। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇੰਨਾ ਉਤੇਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 14. ਜਦੋਂ ਯਾਰੂਬ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਜਾਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਰ ਇੰਜੜਾਂ ਦੀ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਖ਼ਬਰ ਦਿਹ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਯਾਰੂਬ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਘੱਲਿਆ ਉਹ ਨੂੰ ਹਬਰੇਨ ਦੇ ਦੂਣ ਤੋਂ ਘੱਲਿਆ ਅਰ ਉਹ ਸ਼ਕਮ ਨੂੰ ਆਇਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਅਦਭੁੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਦੂਰੀ ਇੰਨੀ ਵਧੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਯੱਸੀ ਨੇ ਦਾਊਦ ਨੂੰ ਬੈਤਲਹਮ ਤੋਂ ਏਲਾਹ ਦੀ ਦੂਣ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸਦ ਪਹੁੰਚਾਵੇ (1 ਸਮੂਏਲ 17:17, 18)।

ਆਇਤਾਂ 15-17. ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਘਰ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਆਦਮੀ ਉਹ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੜ ਵਿਚ ਭੁੱਲਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ (37:15)। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਸ਼ਬਦ "ਭੁੱਲਾ ਫਿਰਦਾ" (נָשָׁה, *ਯਾਰ*) ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਭੇਡ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 119:176; ਯਸਾਯਾਹ 53:6)। ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਚਾਨਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਮਹੌਲੇ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਅੰਗ ਭਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਅਜਨਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ।

ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਤੋਂ ਏਹ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਕੀ ਭਾਲਦਾ ਹੈ? (37:15)। ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, **ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਜੇ ਓਹ ਕਿੱਥੇ ਚਾਰਦੇ ਹਨ** (37:16)। ਤਾਂ

ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਥਾਨ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ (37:17)। ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੇ “ਆਦਮੀ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ।⁶ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਅਬਰਾਹਾਮ, ਲੂਤ, ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਸਭ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ (18:1-19:26; 32:24-32)।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਚੰਦਾਂ ਮੀਲ ਹੋਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਲੱਭਾ (37:17)। ਇਹ ਸਹਿਰ ਇੱਕ ਉਪਜਾਊ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੀ ਜੋ ਯਾਕੂਬ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਚਰਾਂਦਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੇਥਾਨ ਨੂੰ ਦੱਸੋ, ਜਿਸ ਵਿਚ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀਹਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।⁷

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ (37:18-28)

¹⁸ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਡਿੱਠਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ। ¹⁹ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਵੇਖੋ ਇਹ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ! ²⁰ਹੁਣ ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੀਏ ਅਰ ਕਿਸੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੇਈਏ ਅਰ ਆਖੀਏ ਭਈ ਕੇਈ ਬੁਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਹ ਨੂੰ ਭੱਛ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ! ²¹ਪਰ ਰਊਬੇਨ ਨੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਚਾਇਆ ਅਰ ਆਖਿਆ, ਅਸੀਂ ਏਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਨਾ ਮਾਰੀਏ। ²²ਅਰ ਰਊਬੇਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਖੂਨ ਨਾ ਕਰੋ ਉਹ ਨੂੰ ਏਸ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ਜਿਹੜਾ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਓ ਤਾਂਜੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਪੁਚਾਵੇ। ²³ਅਉ ਹੋਇਆ ਜਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚੋਲਾ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਲੰਮਾ ਚੋਲਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੀ ਲਾਹ ਲਿਆ। ²⁴ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਹ ਟੋਆ ਸੱਖਣਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ²⁵ਜਦ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕਕੇ ਡਿੱਠਾ ਭਈ ਵੇਖੇ ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਫਿਲਾ ਗਿਲਆਦ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਠਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾਹ ਅਰ ਗੁਗਲ ਅਰ ਗੰਧਰਸ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ²⁶ਉਪਰੰਤ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਊ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੀਏ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਲਹੂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਈਏ? ²⁷ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ ਕੋਲ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਈਏ ਪਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਡਾ ਹੱਥ ਨਾ ਪਵੇ ਕਿਉਂਜੇ ਉਹ ਸਾਡਾ ਭਰਾ ਅਰ ਸਾਡਾ ਮਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨ ਲਿਆ। ²⁸ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਦਯਾਨੀ ਸੈਦਾਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਟੋਏ ਵਿੱਚੋਂ ਖਿੱਚਕੇ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਵੀਹਾਂ ਰੁਪਇਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ।

ਆਇਤ 18. ਹੁਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ

ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਚੇਲੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਸਾਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਆਇਤਾਂ 19, 20. ਉਹ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਿਰਣਾ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, **ਵੇਖੋ ਇਹ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ! ਹੁਣ ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੀਏ ਅਰ ਕਿਸੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੇਈਏ।** ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *גמלוּהוּ לַעֲבֹרָה* (ਬਾਲ ਹਰਾਲੇਮੇਥ) ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ “ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ” ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ “ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਮਾਹਿਰ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।⁸ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਫਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪੂਰਵ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸੁਫਨੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੋਏਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੁੰਡ ਸਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਇੱਜੜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪੁੱਟੇ ਗਏ ਖੁੰਡੇ। ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੇ ਟੋਏਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਟੋਆ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਖਾਂਗੇ ਕਿ **ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਹ ਨੂੰ ਭੱਛ ਗਿਆ ਹੈ।** ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਅਸੀਂ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ!**

ਆਇਤਾਂ 21, 22. ਰਊਬੇਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਚਾਇਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ (29:32), ਇਹ ਆਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਖਤਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, **ਅਸੀਂ ਏਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਨਾ ਮਾਰੀਏ। ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਾ ਕਰੋ।** ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ: **ਉਹ ਨੂੰ ਏਸ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ਜਿਹੜਾ ਉਜਾੜ [‘ਚਾਰਾਗਾਹ’] ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਓ** (ਵੇਖੋ 42:22)। ਲਿਖਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਊਬੇਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਸੁਰੇਤ ਬਿਲਹਾਰ ਨਾਲ ਯੋਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ (35:22), ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਟੋਏ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ “ਏਸ ਟੋਏ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੁੰਡ ਸੀ ਜੋ ਹੱਥ ਨਾਲ ਇਕ ਬੋਤਲ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਰੋਧਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਪਲੱਸਤਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਦ ਤੱਕ ਬਚਣਾ

ਮੁਸਕਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਰੱਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਮਕਾਉਂਦਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਕੁੰਡ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁰ ਜੇਕਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਜਿਹੇ ਟੋਏ (ਉਜਾੜ ਚਾਰਾਗਾਹ) ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਐਖੀ ਘੜੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਆਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਰਊਬੇਨ ਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਪੁਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜ ਉਸ ਟੋਏ ਕੋਲ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਟੋਏ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਾਪਸ ਹਬਰੋਨ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਇਤਾਂ 23, 24. ਜਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬੁਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਲੰਮਾ ਚੋਲਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੀ ਲਾਹ ਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਸਹਿਜਾਦੇ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰੀਦਾ ਅਤੇ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿੱਜਕ ਜਾਂ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁੱਕੇ ਟੋਏ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਉਹ ਟੋਆ ਸੱਖਣਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਸੋਕਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਵਰਖਾ ਦੀ ਰੁੱਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ।

ਆਇਤ 25. ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਉਹ ਵਿਲੱਖਣ ਬਸਤਰ ਲਾਹੁਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਟੋਏ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬੈਠੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਖਾ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਸਮੂਏਲ 17:17, 18)। ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਹਿਮ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਟੋਏ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ 42:21)।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ਿਲਾ ਡਿੱਠਾ; ਉਹ ਕਾਫ਼ਿਲਾ ਗਿਲਆਦ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਪੂਰਬ ਵੱਲੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਠਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾਹ ਅਰ ਗੁਗਲ ਅਰ ਗੰਧਰਸ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗਰਮ ਮਸਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੰਗ ਸੀ; ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦੁਰਲੱਭ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪੈਦੇ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਸਾਲੇ ਅਰਬ ਤੋਂ ਆਏ ਕਾਫ਼ਿਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਗਿਲਆਦ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ, ਬੂਟਿਆਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (43:11; ਰਿਜ਼ਕੀਏਲ 27:17)। ਕੁਝ ਮਸਾਲੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਮਸਾਲੇ ਦਵਾਈ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।¹¹

ਗਿਲਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਰਸਤਾ ਕਨਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਗੁਜਰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੱਟਵਰਤੀ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹ ਦੇ ਵਿਚ ਦੋਬਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ; ਫਿਰ ਇਹ ਭੂਮੱਧ ਸਾਗਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹² ਇਹ ਕਾਫ਼ਿਲਾ "ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ" ਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਮਿਦਯਾਨੀ" ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (37:27, 28, 36; 39:1)। ਇਸ ਦੇ

ਲਈ ਕਈ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। (1) “ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ” ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਆਮ ਨਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ “ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ” ਇਕ ਨਸਲੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਮੂਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹³ (2) “ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ” ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਇਦ ਗੋਤਾਂ ਦੇ ਸੰਘ ਲਈ ਇਸਤੋਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਮੂਹ ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸੀ।¹⁴ (3) ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਮਾਏਲ ਦੀ ਅੰਸ (ਅਬਰਾਹਾਮ ਅਤੇ ਹਾਜਰਾ ਤੋਂ; 16:3, 4, 15) ਨੇ ਮਿਦਯਾਨ ਦੀ ਅੰਸ (ਅਬਰਾਹਾਮ ਅਤੇ ਕਟੂਰਾਹ ਤੋਂ; 25:1, 2) ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।

ਤੀਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਈਆਂ 8:24 ਕੁਝ ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਨ “ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਇਸਮਾਏਲੀ ਸਨ।” ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦਾਗਰਾਂ ਦਾ “ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ” ਅਤੇ “ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ” ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਲਪਕ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।¹⁵

ਆਇਤ 26. 37:21, 22 ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਟੋਏ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਰਊਬੇਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਲਦਬਾਜੀ ਵਾਲਾ ਉਪਾਅ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਲਈ। ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਰਊਬੇਨ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ; ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਰਊਬੇਨ ਵਾਂਗ ਨੇਕ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਾ ਲਹੂ ਵਹਾਉਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਲਹੂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਡੇਲਿੰਗਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਲੋਂ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ (4:10, 11)। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਇਨ ਦੇ ਹਾਬਲ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਾ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਕ ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਊ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੀਏ?** “ਲਾਭ” ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਉਹ ਹੈ (*נֶפֶשׁ*, *ਬੈਟਸਾ*) ਜੋ ਉਸ ਅਕਸਰ ਉਸ ਲਾਭ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਲਾਲਚ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।¹⁶

ਆਇਤ 27. ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ ਕੋਲ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਈਏ ਪਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਡਾ ਹੱਥ ਨਾ ਪਵੇ ਕਿਉਂਜੋ ਉਹ ਸਾਡਾ ਭਰਾ ਅਰ ਸਾਡਾ ਮਾਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਠਹਿਰਾਇਆ।¹⁷ ਉਸ ਦਾ

ਅਰਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਯੋਜਨਾ ਘੱਟ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਸਾਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ “ਆਪਣਾ ਮਾਸ” ਸੀ। ਬੜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਨਾ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮੌਤ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਵੇਚ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ। ਉਹ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨ ਲਿਆ - ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ।

ਆਇਤ 28. ਜਦੋਂ ਮਿਦਯਾਨੀ ਸੈਦਾਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘੇ, ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਟੋਏ ਵਿੱਚੋਂ ਖਿੱਚਕੇ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਵੀਹਾਂ ਰੁਪਇਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਸੋਪੋਤਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਇਕ ਆਮ ਰੀਤ ਸੀ (ਰਿਜ਼ਕੀਏਲ 27:13; ਯੇਏਲ 3:4-8; ਆਮੋਸ 1:6, 9)। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਪਇਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ¹⁸ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਰਸ਼ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ 27:5)।

ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਹੰਢੂ ਵਹਾਉਣ ਅਤੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਨਾ ਵੇਚਣ ਦੇ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ (ਵੇਖੋ 42:21), ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ਾਸ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਸੈਦਾਗਰਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਿਲਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ।

ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ (37:29-36)

²⁹ਜਾਂ ਰਊਬੇਨ ਟੋਏ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਵੇਖੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜੇ। ³⁰ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲ ਮੁੜ ਆਇਆ ਅਰ ਆਖਿਆ, ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ? ³¹ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਚੋਲਾ ਲੈਕੇ ਅਰ ਇੱਕ ਬੱਕਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਡੋਬਿਆ। ³²ਫੇਰ ਉਸ ਲੰਮੇ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲੱਭਿਆ ਹੈ। ਏਸ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਭਈ ਏਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਚੋਲਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ³³ਤਦ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਸਿਆਣਕੇ ਆਖਿਆ, ਏਹ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਚੋਲਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਹ ਨੂੰ ਭੱਛ ਗਿਆ। ³⁴ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਪਾੜੇ ਅਤੇ ਤੱਪੜ ਆਪਣੀ ਕਮਰ ਉੱਤੇ ਪਾਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਸੋਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ³⁵ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀਆਂ ਉਹ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠੇ ਪਰ ਉਹ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਪਰ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੋਲ ਰੋਂਦਾ ਰੋਂਦਾ ਉੱਤਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਰੋਂਦਾ ਰਿਹਾ। ³⁶ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਪੇਟੀਫ਼ਰ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖੁਸਰਾ ਅਤੇ ਜਲਾਦਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਸੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤ 29. ਰਊਬੇਨ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ, ਜਾਂ ਇਸਮਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ; ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸੈਦਾਗਰਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਿਲਾ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸੈਦਾਗਰਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਿਲਾ ਉੱਥੋਂ ਦੀ

ਲੰਘ ਗਿਆ, ਉਹ ਟੋਏ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਆਇਆ, ਇਸ ਆਸ ਵਿਚ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਟੋਏ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਵਾਂਗਾ (37:22); ਪਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਬਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਮਾਰਿਆ, ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹੀ ਰਵਾਇਤ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਲੇਵੀਆਂ 10:6; 1 ਸਮੂਏਲ 4:12; 2 ਸਮੂਏਲ 1:2, 11; 3:31; 13:31; ਅੰਯੂਬ 1:20)।

ਆਇਤ 30. ਰਊਬੇਨ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲ ਮੁੜ ਆਇਆ ਅਰ ਆਖਿਆ, ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। “ਮੁੰਡੇ” (מִנְדֵּי, ਯੈਲਡ) ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਉੱਤਮ ਅਨੁਵਾਦ “ਲੜਕਾ” (NKJV) ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ।¹⁹ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਉਮਰ ਇੰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦੇਖਭਾਲ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਰਊਬੇਨ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ?** ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲਾਡਲੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਕਿਵੇਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?”

ਆਇਤਾਂ 31, 32. ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਚੋਲਾ ਲੈਕੇ ਅਰ ਇੱਕ ਬੱਕਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਮਹਿੰਗੇ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਬੱਕਰੇ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਡੋਬਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲੱਭਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਇਹ ਚੋਲਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਹੈ, ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, **ਏਸ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਭਈ ਏਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਚੋਲਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।** ਇਹ ਵਾਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 15:30)।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਦੁੱਖਦਾਈ ਤੁਲਨਾ ਵੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਮੇਮਣਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ: ਰਿਬਕਾਹ ਨੇ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਮਣਿਆਂ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਸੁਆਦਲਾ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੱਲਾਂ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੋਮ ਹੀਣ ਧੋਣ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਜਤਾਉਲਾ ਲੱਗੇ (27:9, 16)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਪੁੱਤਰ ਏਸਾਓ ਦਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਇਸਹਾਕ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (27:15, 27)। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ, ਬੁੱਢੇ ਪੁਰਖੇ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਕਰੇ ਦੇ ਲਹੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਇਸਤੋਮਾਲ ਕੀਤਾ (ਵੇਖੋ 37:3)।

ਆਇਤਾਂ 33, 34. ਜਦੋਂ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਉਸ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਸਿਆਣ ਲਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਏਹ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਚੋਲਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਹ ਨੂੰ ਭੱਛ ਗਿਆ। ਯੂਸੁਫ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਪਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।** ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸੋਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਪਾੜੇ (ਵੇਖੋ 37:29)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੇ ਤੱਪੜ ਪਾਏ, ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਉਠ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਖੁਰਦਰੇ ਕੱਪੜੇ ਜੋ ਕਿ ਸੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਪੀੜਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਦੀ ਕਮਰ ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ (2 ਰਾਜਿਆਂ 6:30; 19:1; ਨਹਮਯਾਹ 9:1; ਅਸਤਰ 4:1; ਯਸਾਯਾਹ 37:1; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 4:8; 6:26)। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਯਾਕੂਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਸੋਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਆਇਤ 35. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀਆਂ ਉਹ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠੇ, ਪਰ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਦੀਨਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੂਥ 1:11, 13 ਵਿੱਚ, ਨਾਓਮੀ ਨੇ ਰੂਥ ਅਤੇ ਆਰਪਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ “ਧੀਆਂ” ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਸਨ।

ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਪੁਰਖੇ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸੋਗ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੇ। ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲਈ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ; ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਕਲੀ ਦਿਲਾਸਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਪਾਖੰਡ ਸੀ। ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪੀੜਾ ਦਿੱਤੀ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਈ ਆਸ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਬਜਾਇ ਇਸ ਦੇ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ: **ਮੈਂ ਪਤਾਲ²⁰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੋਲ ਰੋਂਦਾ ਰੋਂਦਾ ਉੱਤਰਾਂਗਾ।**

ਆਇਤ 36. ਜਦੋਂ ਯਾਕੂਬ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਸੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮਿਦਯਾਨੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਪੇਟੀਫ਼ਰ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖੁਸਰਾ ਅਤੇ ਜਲਾਦਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਸੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ (39:1 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਕਾਰਣ (ਅਧਿਆਇ 37)

ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਵੱਈਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਦੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੁਝ ਮੂਲ ਕਾਰਣਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਤਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ।

ਮੂਰਖਪੁਣੇ ਵਾਲਾ ਪੱਖਪਾਤ। ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਪੀ ਰੂਪ ਸੀ। ਇਸਰਾਹ ਅਤੇ ਰਿਬਕਾਹ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਯਾਕੂਬ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਏਸਾਓ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਰਿਬਕਾਹ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਅਤੇ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਬਰਕਤ ਨੂੰ

ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਏਸਾਓ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਣਬਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਏਸਾਓ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਮੇਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜਰ ਗਿਆ; ਫਿਰ ਵੀ, ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਤੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਖੇਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਲੇਆਹ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਿਣਾਉਣੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਤੀਵੀਆਂ - ਖਾਸਕਰ ਯੂਸੁਫ਼, ਰਾਖੇਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਤੀਵੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ - ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।²¹

ਯਾਕੂਬ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮੂਰਖ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੱਖਪਾਤ ਕਿੰਨਾ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਤਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਅਕਸਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਮਨ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਣ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਬਜਾਇ ਦਿਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ (ਰਾਖੇਲ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ) ਸੀ। ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਕੰਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੋਲੇ ਦੇ ਉਸੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਸਤੂ ਸੀ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਨੀ ਲੋਕ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ (37:3, 4)। ਇਹ ਬਸਤੂ ਸ਼ਾਇਦ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਲਖ ਦਾ ਦੁਗਣਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਪਲੇਠੇ ਪੁੱਤਰ ਰਊਬੇਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਜਿਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਲਹਾਰ ਨਾਲ ਯੋਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ (35:22)। ਕਿਉਂਕਿ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੁੱਤਰ, ਸ਼ਿਮਓਨ ਅਤੇ ਲੇਵੀ ਨੇ ਸ਼ਕਮ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ (34:25, 26), ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਲੇਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਅਸੀਸ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਆਪਣੀ ਮਿਲਖ ਦਾ ਦੁਗਣਾ ਹਿੱਸਾ ਇਕ ਦਿਨ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ।²² ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਨਿਸਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਹੰਕਾਰ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਭੋਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਪੁੱਤਰ

ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ “ਬੁਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਲਿਆ ਕੇ, ਚੁਗਲਖੋਰ ਬਣਿਆ (37:2)। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

“ਨਾਸ” ਅਤੇ “ਡਿੱਗਣ” ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੰਕਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਕਹਾਉਤਾਂ 16:18)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਅੰਦਰੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹਨ (ਮਰਕੁਸ 7:21, 22; ਵੇਖੋ 1 ਯੂਹੰਨਾ 2:16)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹੜਾ “ਹੰਕਾਰੀ” (ਘਮੰਡੀ) ਹੈ “ਸਤਾਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾ ਪਵੇ” (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:6)। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਚੋਲਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਮੰਡ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨ। ਉਹ ਸਗੋਂ ਇਹ ਚੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਚਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਕਮ ਤੋਂ ਦੋਬਾਨ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਫਰ ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਸੱਠ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਫਰ ਸੀ ਇਸ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਘਟੀਆ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ (37:14-17)। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਆਰੰਭਕ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਕਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕਰਨਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ, ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਖੇਤ ਦੇ ਵਿਚ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਭਰੀ “ਉੱਠ ਖੜੀ ਹੋਈ” ਅਤੇ “ਸਿੱਧੀ ਖਲੇ ਗਈ,” ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਨੇ “ਉਹ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਆਕੇ ਉਸ ਦੀ ਭਰੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ” (37:7)। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪਰਜਾ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਤੂੰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ” (37:8)?

ਫਿਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁੱਸਾ ਦਵਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ “ਸੂਰਜ ਅਰ ਚੰਦ ਅਰ ਗਿਆਰਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ” ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਬਾਰੇ “ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ,” ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਮੈਂ ਅਰ ਤੇਰੀ ਮਾਤਾ ਅਰ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਆਕੇ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਧਰਤੀ ਤੀਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕਾਂਗੇ?” (37:9, 10)। ਸ਼ਾਇਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਘਮੰਡੀ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਤੀਬਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾਰਫੀ ਨਫਰਤ। ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਇਆ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ

ਚਿੜਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬੀਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਾਡਲਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਰਵੱਈਏ ਪਾਪੀ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹਨ (ਮਰਕੁਸ 7:21, 22)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ” ਦੀ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ (5:19-21)। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਨੇ ਨਫਰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਮੌਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਦੋਥਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਵੇਖੋ ਇਹ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ” (37:19)। ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ “ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ” ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਟੋਏ ਵਿਚ “ਸੁੱਟਣ” ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਹ ਨੂੰ ਭੱਛ ਗਿਆ ਹੈ।” ਮਖੌਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਅਸੀਂ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ” (37:20)।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਂ ਜਣੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਰਊਬੇਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦਾ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਇੱਕ ਸੁੱਕੇ ਟੋਏ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਊਬੇਨ ਨੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸ ਘਰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਯੂਸੁਫ ਘਰ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਕਦੇ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ। ਫਿਰ, ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਸਾ ਦੇ ਲਈ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ। ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੈਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਸਿਰਫ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਰੇਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:28)।

ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਰਊਬੇਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਇਕ ਡੂੰਘੇ ਟੋਏ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਯੂਸੁਫ ਦੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਤਰਲੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ “ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬੈਠੇ” (37:24, 25)। ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਰਤੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੋ ਕੇ ਅਤੇ ਚੀਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਇਆ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗੀ ਸੀ; ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਕੋਲੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਫਰਤ ਦੇ ਪਾਪ ਦੇ ਭਿਆਣਕ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਇਹ ਝੂਠ, ਧੋਖਾ ਅਤੇ “ਵੈਰ ਝਗੜੇ ਛੇੜਦਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਭਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ” (ਕਹਾਉਤਾਂ 10:12)। ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਫਰਤ ਜਿਹੜੀ ਖੂਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:21, 22)। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਕਠਿਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹਾਬਲ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰਨਾ ਹੈ (4:5-8): "... ਕਠਿਨ ਉਸ ਦੁਸ਼ਟ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਉਹ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ? ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਦੇ ਕੰਮ ਬੁਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਕੰਮ ਭਲੇ ਸਨ" (1 ਯੂਹੰਨਾ 3:12)।

ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਉਬੇਨ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੈਦਾਗਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜਾ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸੋਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੈਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਉੱਤਮ ਮੰਜਿਲ ਸੀ।

ਚਲਾਕੀ ਵਾਲਾ ਧੋਖਾ। ਫਿਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਰਤੂਤ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬੱਕਰਾ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਹੂ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਬਸਤੂ ਉੱਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਉਹ ਚੋਲਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ। ਯਾਕੂਬ ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੁਰੇ ਜਾਨਵਰ ਨੇ ਪਾੜ ਕੇ ਭੱਛ ਲਿਆ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ ਉਹੀ ਵੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬੀਜਿਆ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 6:7, 8)। ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਬੱਕਰੀ ਦੇ ਦੋ ਮੇਮਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਮਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੇਮ ਗੀਣ ਧੋਣ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸਹਾਕ ਕੋਲੋਂ ਬਰਕਤ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਏਸਾਓ ਦੇ ਬਸਤੂ ਪਹਿਨੇ (27:9-16, 27-29)। ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਇਕ ਬੱਕਰੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਲਹੂ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਚੋਲੇ ਉੱਤੇ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ ਚੱਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਰਤੂਤ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਰੋਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸੋਗ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਦਰਅਸਲ, ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (42:36)।

ਸਿੱਟਾ। ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਆਪਣੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਨਿਹਚਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਪ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਜਾਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨੈਕਰੀ, ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਅਜੀਜ਼ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ; ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਅਸੀਂ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਚੱਲੀਏ, ਨਾ ਕਿ ਵੇਖਣ ਨਾਲ" (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:7)। ਸਿਰਫ ਨਿਹਚਾ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ “ਅਣਡਿੱਠ” ਅਤੇ “ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੋਏ” ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕੀਏ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:1, 7)। ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੈਤਏਲ ਦਾ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ “ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ (35:11), ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਤਿਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (37:5-11)। ਉਹ ਸੁਫਨੇ ਅਸੰਭਵ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ “ਪਿਰਥਵੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰਾਂ” ਦੇ ਲਈ ਬਰਕਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ (28:14)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਕੈਨੇਥ ਏ. ਕਿਚਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਦ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਇਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ*, ਸੇਧ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਜੀਓਫਰੀ ਡਬਲਿਯੂ. ਬਰੋਮਿਲੀ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ ਈਡਰਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1982) ਤੇ ਸਫ਼ੇ 2:1128. ਤੇ “ਜੋਜ਼ਫ਼” ਹੈ। ²ਗਿਣਤੀ 13:32; 14:36 ਵਿਚ ਦਿੱਬਾਰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਰਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ³ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਰਾਉਨ, ਐਸ. ਆਰ. ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਵਾਰਲਸ ਏ. ਬਰਿੰਗਸ, *ਏ ਹਿਬਰਿਉ ਐਂਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ਼ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਐਕਸਫੋਰਡ: ਕਲੈਰਨਡਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1962), 179. “ਬੈਨੀ ਹਸਨ ਟੂਮ ਦੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ (ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਈ.ਪੂ. ਤੋਂ) ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ, ਰੰਗਦਾਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ; ਫਿਰ ਵੀ, ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਜੋ ਗੁਲਾਮ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਛੇਟ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਟੋਲੀ ਨੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਮੌਸਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਹਾੜੀ ਦੇਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਨਾਨ) ਵਿਚ ਬਰਫ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਲੰਬੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। (ਜੇਮਸ ਬੀ. ਪਰਿਟਚਾਰਡ, *ਦਿ ਏਨਸੀਅੰਟ ਨੀਅਰ ਈਸਟ ਇਨ ਪਿਕਚਰਸ ਰੀਲੇਟਿੰਗ ਟੂ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਦੂਜਾ ਸੰਪਾਦਨ [ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1969], 2-3 [ਨੰ. 3].) ⁵ਜੋਨ ਐਚ. ਵਾਲਟਨ, ਵਿਕਟਰ ਐਚ. ਮੈਥਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਡਬਲਿਯੂ. ਚਾਵਲਸ, *ਦਿ ਆਈਵੀਪੀ ਬਾਈਬਲ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ: ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਡਾਉਨਰਸ ਗਰੇਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2000), 69. ⁶ਟਾਰਗੁਮ ਨੀਓਫਿਟੀ 1: ਜੈਨੇਸਿਸ, ਅਨੁਵਾਦ, ਐਮ. ਮੈਕਨਾਮਾਰਾ, ਦਿ ਅਰਾਮਿਕ ਬਾਈਬਲ, ਜਿਲਦ 1A (ਕਾਲਜਵਿਲੇ, ਮਿਨੇਸੋਟਾ: ਲਿਟਰਜੀਕਲ ਪ੍ਰੈਸ, 1992); ਅਤੇ ਟਾਰਗੁਮ ਆਫ਼ ਸਿਉਡੇ-ਜੋਨਾਥਨ, ਅਨੁਵਾਦ, ਮਾਈਕਲ ਮਾਰੇਰ (ਕਾਲਜਵਿਲੇ, ਮਿਨੇਸੋਟਾ: ਲਿਟਰਜੀਕਲ ਪ੍ਰੈਸ, 1992)। ⁷ਵਿਲੀਅਮ ਜੀ. ਡੀਵਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਦਿ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, ਸੰਪਾ., ਡੇਵਿਡ ਨੇਏਲ ਫਰੀਡਮੈਨ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡੱਬਲਡੇਐ, 1992) ਵਿਚ ਸਫ਼ੇ 2:226-27 ਤੇ “ਦੇਥਾਨ” ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਜ਼ਫ਼ ਪੀ. ਫ੍ਰੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਦਿ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਇਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ*, ਸੇਧ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਜੀਓਫਰੀ ਡਬਲਿਯੂ. ਬਰੋਮਿਲੀ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ ਈਡਰਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1979) ਵਿਚ ਸਫ਼ੇ 1:985-86 ਤੇ “ਦੇਥਾਨ” ਹੈ। ⁸ਜੋਨ ਟੀ. ਵਿਲੀਜ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਜੈਨੇਸਿਸ*, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1979) ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 387 ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ⁹ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ גִּבְעָה (*ਮਿਡਬਾਰ*) ਦਾ ਉੱਤਮ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇਥਾਨ ਦੀ ਵਾਦੀ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ “ਚਾਰਾਗਾਹ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਲੁਡਵਿਗ ਕੋਹਲਰ ਅਤੇ ਵਾਲਟਰ ਬਾਉਮਗਾਰਟਨਰ, *ਦ ਹਿਬਰਿਉ ਐਂਡ ਅਰਾਮਿਕ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ਼ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਸਟੈਂਡੀ ਸੰਪਾ., ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪਾ., ਐਮ. ਈ. ਜੇ. ਰਿਚਰਡਸਨ [ਬੋਸਟਨ: ਬਰਿਲ, 2001], 1:546-47.) ¹⁰ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਨੂੰ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਟੋਏ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਖੁੱਬ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਇਕ ਹਬਸ਼ੀ ਖੋਜੇ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਗਈ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 38:1-13)।

¹¹ਰਿਚਰਡ ਐਨ. ਜੋਨਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਦਿ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ* ਵਿਚ ਸਫ਼ੇ 1:573-74 ਤੇ "ਮਲਮ" ਹੈ।
¹²ਬੈਤ-ਸਾਨ ਵਿਚ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਯਿਜ਼ਰਏਲ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਗਿੱਦੋ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਦੇਬਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਰਾਹ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਤੱਟਵਰਤੀ ਉੱਚ-ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਯੇਰੁਸ਼ਲਾਮ ਅਹਾਰੋਨੀ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਅਵੀ-ਯੋਨਾਹ ਦੀ ਪੁਸਤਕ *ਦ ਮੈਕਮਿਲਨ ਬਾਈਬਲ ਐਟਲਸ*, ਤੀਜਾ ਸੰਪਾਦਨ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਮੈਕਮਿਲਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1993) ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 17 ਤੇ (ਨਕਸ਼ਾ 10) ਵੇਖੋ।¹³ਵਿਕਟਰ ਪੀ. ਹੈਮਿਲਟਨ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਜੈਨੇਸਿਸ: ਚੈਪਟਰਸ 18-50*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ ਈਡਰਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1995), 423।¹⁴ਗੋਰਡਨ ਜੇ. ਵੈਨਹਮ, *ਜੈਨੇਸਿਸ 16-50*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 2 (ਡਾਲਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1994), 354-55।¹⁵ਬਰੂਸ ਕੇ. ਵਾਲਟਕੀ, *ਜੈਨੇਸਿਸ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਜੇਨਡੇਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 2001), 503।¹⁶ਬਰਾਊਨ, ਡਰਾਈਵਰ ਐਂਡ ਬਰਿਗਸ, 130।¹⁷ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਅਧੀਨ ਅਗਵਾਹ ਕਰਨਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਇਕ ਜੁਰਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਕੂਚ 21:16; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 24:7)। ਇਹੋ ਗੱਲ ਪੁਰਖੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਲ ਵਿਚ ਵੀ ਸੱਚ ਸੀ। (*ਦ ਕੋਡ ਆਫ ਹੱਮਰੱਬੀ 14.*)¹⁸ਕੇ. ਈ. ਕਿਚਨ, *ਆਨ ਦ ਰਿਲਾਈਬਿਲਿਟੀ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ ਈਡਰਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 2003), 344।¹⁹ਯੈਲਡ ਸ਼ਬਦ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਮਾਏਲ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (21:14), ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਯੂਸੂਫ਼ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀ।²⁰“ਪਤਾਲ” (ḫnꜥꜣ, *ਸ਼ੀਓਲ*) ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਇਬਰਾਨੀ ਨਾਮ ਹੈ (42:38; 44:29, 31; 1 ਰਾਜਿਆਂ 2:6, 9)।

²¹ਰਾਖੇਲ ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਰ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਯੂਸੂਫ਼ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੋਟਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਯੂਸੂਫ਼ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਰਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।²²ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਯੂਸੂਫ਼ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (48:21, 22; 49:22-26; 1 ਇਤਰਾਸ 5:1, 2)।